Bevarandeplan Natura 2000

(enligt 17 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm)

SE0620091 Våckelberget

Innehållsförteckning

Beskrivning 2
Bevarandesyfte 2
Bevarandemål 2
Beskrivning av arter/livsmiljöer 3
Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?... 4
Bevarandeåtgärder - med tidplan 4
Bevarandestatus idag. 5
Uppföljning av bevarandemålen 5
Referenser 5
Kartor 6

Namn: Våckelberget

Områdeskod: SE0620091

Områdestyp/status: SCI

Ägarförhållanden: Staten genom naturvårdsfonden

Areal (ha): 12

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Kod	Namn	Areal (ha)	% av yta
8220	Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar	0,5	5
9110	*Västlig taiga	11	90
9180	Ädellövskog i branter	0,5	5

*prioriterad naturtyp

Ingående arter enligt habitatdirektivet

Inga noterade

Beskrivning av området

Våckelberget är ett av Dalarnas mest typiska så kallade sydväxtberg trots att själva stupet vetter mot öster. Bergets hjässa är bevuxen med en gles hällmarkstallskog liksom även blockmarkerna nedanför stupet. Desto större är då kontrasten i själva bergroten, alldeles där stupet slutar, ty här bildar grova lindar, lönnar och hasselbuskar en vacker lund.

Området brann 1871 och talrika spår efter denna finns i form av brända stubbar och en och annan svedd torraka kan fortfarande hittas inom området och skogarna runt omkring. Endast inom lunden saknas sådana spår.

De gynnsamma växtförhållandena bidrar dessutom till en ovanligt rik flora. Nämnas kan t.ex. trolldruva, blåsippa, vårärt, getrams, liten fetknopp, bergglim och kungsljus. Myskmadra har länets rikaste växtplats i Våckelberget. Även insektsfaunan är intressant med flera sydliga arter.

Branten vetter rakt mot öster. Totala nivåskillnaden är ca90 meter, varav hammaren utgör ca 50 meter. Den utpräglade lundvegetationen upptar en yta av ca 20x50 meter rakt under hammarens högsta del. Nedanför lunden utbreder sig en mäktig rasbrant bestående av stora klippblock.

Då området ligger helt ovanför högsta kustlinjen förekommer varken istidsavlagringar av lera och grus eller ursvallningar av havet. Karaktären hos den mäktiga rasbranten tyder på att den till stor del orsakats av frostsprängningar. Sippervatten förekommer på flera ställen utmed hammaren. På flera av de träd som växer tätt inpå klippväggen syns stora sår orsakade av nerrasade stenar och klippblock.

Bevarandesyfte

Det främsta syftet för området är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för samtliga naturtyper och arter som legat till grund för utpekandet av området till nätverket Natura 2000.

Bevarandemål

Observera att nedanstående bevarandemål inte är fullständiga. På grund av kunskapsbrist saknas i några fall specifika värden. Dessa är i sådant fall ersatta med ett x. Målen kan i flera fall behöva revideras i samband med kommande basinventering och uppföljning. Även listorna över typiska arter kan komma att justeras.

Naturtyp/Art	Bevarandemål
8220 Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar	• Arealen klippvegetation på silikatrika bergssluttningar ska bibehållas på nuvarande nivå. • Trädskiktet ska ha en täckningsgrad på mindre än x (10) %.

	• Antalet häckande typiska fågelarter bibehålls eller ökar.
9010 Västlig taiga	• Arealen västlig taiga ska bibehållas på nuvarande nivå. • Andelen död ved bör uppgå till minst x m^3/ha. Alternativt kan relationen död/levande ved naturligt utvecklas till omkring 1/5. • Minst två av de typiska arterna ska finnas i minst x % av provytorna. (Typiska arter: ArtDatabanken ska komplettera med typiska vedsvampar. Kärlväxter: mjölkört, knärot, linnea, spindelblomster, mattlummer, plattlummer, ögonpyrola, tallört, grönpyrola, lappranunkel, hallon.)
9180 Ädellövskog i branter	• Arealen ädellövskog i branter ska bibehållas på nuvarande nivå. • Andelen gran får vara högst x % • Antalet levande lindar med en stamhöjd på minst 2 meter ska vara minst x stycken

Beskrivning av arter/livsmiljöer

Om inte annat anges så är Länsstyrelsens beskrivningar av arter/livsmiljöer hämtade från Naturvårdsverkets generella vägledningar för arter och naturtyper inom nätverket Natura 2000 (Naturvårdsverket 2003, 2003a, 2003b).

9010 *Västlig taiga

I gränsen mellan rasbranten och omgivande naturtyper är vegetationen mycket torr och närmast att betrakta som hedtallskog. Tallen, risen och lavarna dominerar.

Hela naturreservatet omges av granskog. Skogen söder om lunden, som befinner sig inom skyddsområdets gräns, består också av gran. Vegetationen är här något rikligare på grund av läget, men skillnaden är inte så stor.

Resten av bergsfoten, norr om lunden, domineras av gran. Inslaget av lövträd är dock stort. Sålunda finns bland annat lindar och ett par hasselbuskar.

Undergrupper:
A. naturlig, gammal granskog
B. naturlig, gammal tallskog
C. naturlig, gammal blandskog

Karaktärsarter: tall, gran, björk, asp, lingon, ljung, blåbär, kråkbär, krustånel, harsyra, ekorrbär, skogsstjärna, knärot, väggmossa, husmossa, kammossa, kvastmossor.

8220 Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar

Branten vetter rakt mot öster. Totala nivåskillnaden är ca90 meter, varav hammaren utgör ca 50 meter. Den utpräglade lundvegetationen upptar en yta av ca 20x50 meter rakt under hammarens högsta del. Nedanför lunden utbreder sig en mäktig rasbrant bestående av stora klippblock. Rasbranten är till stor del nästan trädlös. Lavar, mossor och ris dominerar. Här och var finns en dvärgväxt tall och någon björk. Bland blocken i brantens nedre gräns finns en källa, vilket förklarar

förekomsten av skvattram och ett par starrarter.

9180 Ädellövskog i branter
Södra delen av bergsfoten upptas av en utpräglad lundvegetation. Vegetationen är här mycket frodig. Trädskiktet domineras av lind, buskskiktet av asp och lind. Markvegetionen karakteriseras av ormbunkar, trolldruva, piprör och midsommarblomster. Under ett par lindar i södra ändan finns en stor matta av enbart myskmadra.

Karaktärsarter: lönn, alm, ask, vitsippa, harsyra, trolldruva, lind, ek, hassel, vitsippa, lundgröe och liljekonvalj.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Om inte annat anges så är Länsstyrelsens bedömningar av hotbilder hämtade från Naturvårdsverkets generella vägledningar för arter och naturtyper inom nätverket Natura 2000 (Naturvårdsverket 2003, 2003a, 2003b)

9010 *Västlig taiga
Alla former av produktionsinriktat skogsbruk, i eller i anslutning till objekt; hotar naturtypen, och leder till brist på gamla träd, död ved etc. Exempel på skogsbruksåtgärder är till exempel slutavverkning, gallring, röjning, blädning, markberedning, dikning och plantering. (Gäller ej naturvårdsinriktade avverkningar enligt skötsel.) Graninvandring kan vara ett hot mot den flerskiktade tallskogen och blandskogen.

8220 Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar
Bergtäkt, substratet är känsligt för slitage från t.ex. friluftsliv. Klättring kan hota vegetationen främst lav- och mossfloran samt fågellivet. Beskuggning kan vara ett långsiktigt hot mot solgynnad vegetation.

9180 Ädellövskog i branter
Alla former av produktionsinriktat skogsbruk i området är ett hot mot naturtypen. Större uttag av träd kan även skapa markförstöring, samt leda till uttorkning och konkurrensutsättning för många arter. Dock är skogsbruk inte något större hot, eftersom naturtypen ofta förekommer på tekniskt impediment.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Bevarandet av naturvärdena är inte förenligt med rationellt skogsbruk. Området är därför skyddat som naturreservat med föreskrifter som skyddar området från alla typer av exploatering.

För att förhindra skuggning av lind och hassel kan gran som växer i omedelbar närhet behöva tas ner. Detta görs med fördel genom ringbarkning. Röjning eller rotdragning av smågran kan även krävas för att föryngring av hassel och lindbeståndet ska kunna ske. Resultatet av uppföljningen kommer att ge vägledning

om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus hos dessa naturtyper och arter. Resultatet av uppföljningen kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus hos dessa.

Bevarandestatus idag

Innan basinventeringen är genomförd vet vi inte om gynnsam bevarandestatus råder i hela området.

Uppföljning av bevarandemål

Ett arbete pågår på nationell nivå med att utveckla metoder för uppföljning av bevarandemål för arterna och naturtyperna i Natura 2000. Målet med uppföljningen är att bevaka bevarandestatusen hos de naturtyper och arter i Natura 2000 som finns i området.

Referenser

Naturvårdsverket 2005. Beslut om definitioner för naturtyper. 2005-06-21

Naturvårdsverket 2003. *9010 *Västlig taiga.* Natura 2000, Art och naturtypsvisa vägledningar. 2003-02-13

Naturvårdsverket 2003a. *8220 Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar.* Natura 2000, Art och naturtypsvisa vägledningar. 2003-03-13

Naturvårdsverket 2003b. *8220 Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar.* Natura 2000, Art och naturtypsvisa vägledningar. 2003-03-13

Länsstyrelsen Dalarna. 1991 Utökning och ombildning av naturreservatet Våckelberget. Beslut Dnr 231-9494-91 (2080)

Ströberg, 1972: *Översiktlig naturinventering för Falu kommun*. Länsstyrelsen i Kopparbergs län Rapport nr 1972:1. Falun.

Susanne Lundin 2005-12-06

SE0620091 Våckelberget

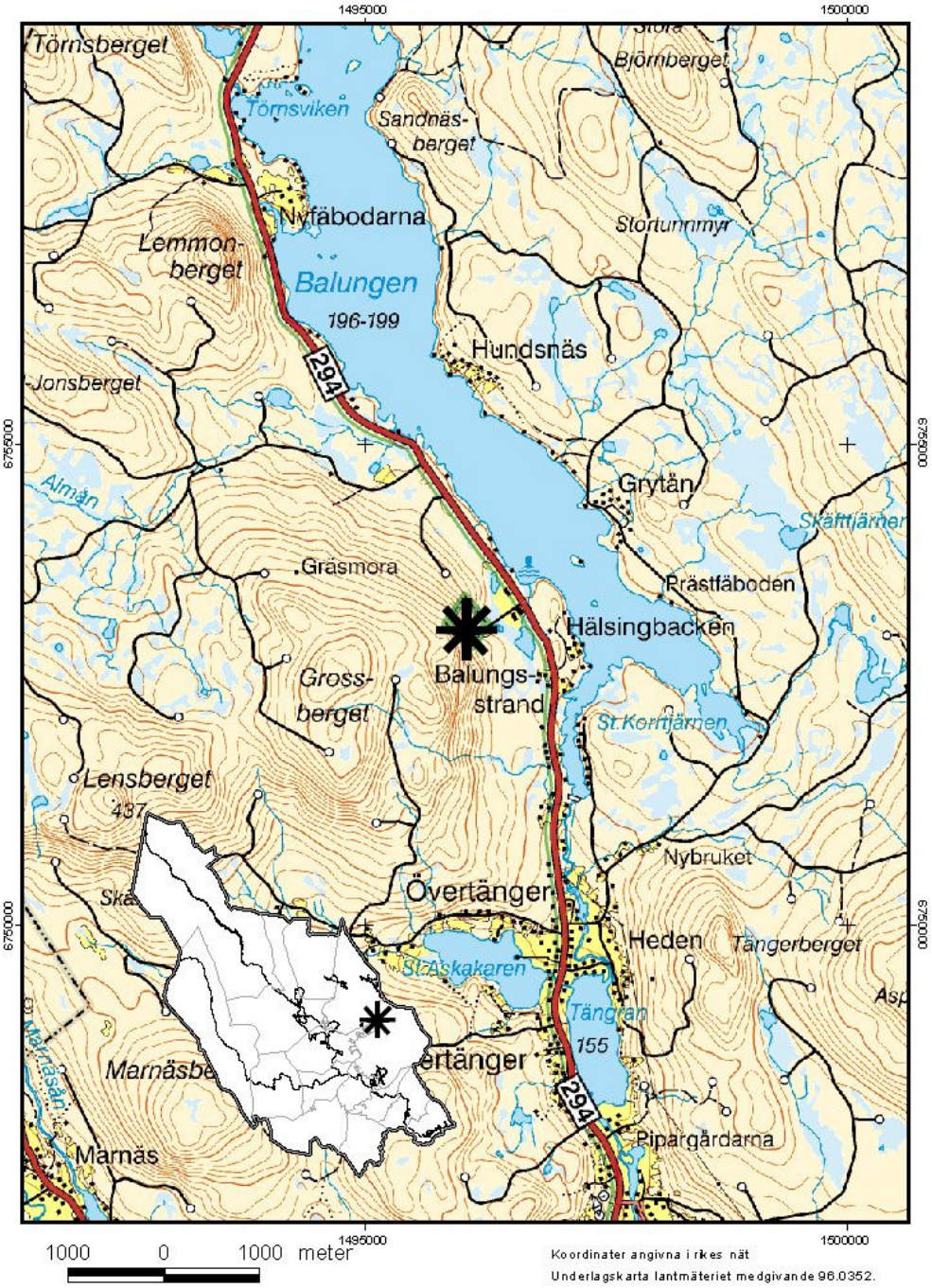

SE0620091 Våckelberget

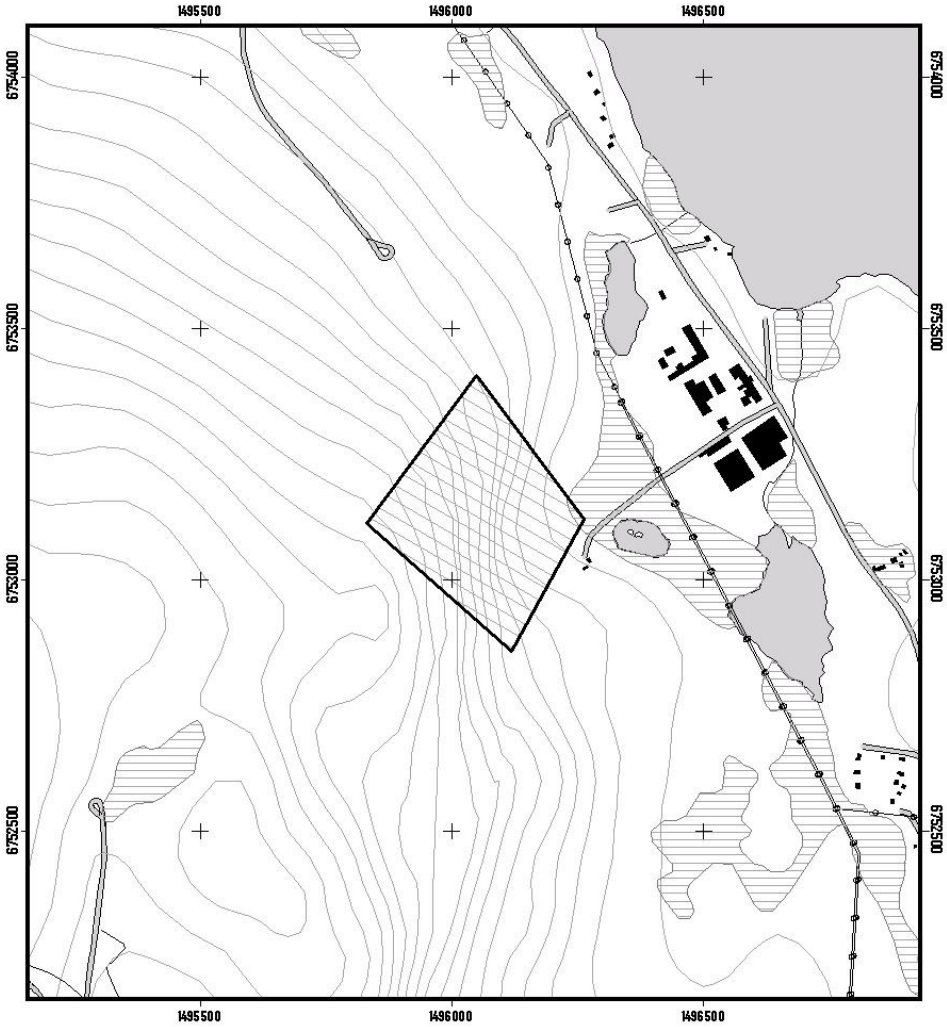

Koordinater angivna i rikets nät

Avgränsning Natura 2000 område
Våtmarker
Höjdkurvor
Kraftledning
Bilvägar
Sjöar
Vattendrag
Byggnader

Skala 1:10 000

0 200 400 600 meter

Underlagskarta lantmäteriet medgivande 96.0352.